

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Egész évre 6 pengő, félévre 3 pengő
 Egyes szám ára 15 fillér
 Külföldre egész évre 10 pengő.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS
 Felelős szerkesztő és igazgató:
 Dr. SZÁSZ FERENC

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.
 Megjelenik minden szombaton.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám.

A tudomány is visszalért.

A magyar tudományos kutatás egyre több figyelmet fordít a népelet tanulmányozására. A falvak nyugodtabb, állandóbb élete sok olyan hagyományt megőrzött, ami a városok életéből kimosódott. A magyar nyelv legősibb, legeredetibb formájában a falvakon él, a dal, zene, költészet, himzés, varrás, faragás, ruházatkodás legértékesebb emlékeit is a falvak őrizték meg.

Az volna helyes és szép dolog, ha a népet az érdeklődést viszszanozná, vagyis ő meg a tudomány iránt tanusitana megbecsülést és figyelmet. A maga érdekében tenné, ha a tudomány vívmányai, a haladás útjai-módjai iránt minél nagyobb fogékonyságot tanusitana. Elvész a nép, amely tudomány nélkül való. A magyar népnek pedig nem az elveszést, hanem újabb ezer évek küzdelmeit és dicsőségeit kell a mostani örömdetes események között maga előtt látnia.

A nagy történelmi változás egyéb értékeink között a tudomány

▲ Korvin-rend kitüntetettjei a kolozsvári Mátyás-szobor előtt.

(Fotófilm felvétele.)

mány fő tüzhelyét, a kolozsvári egyetemet is visszajuttatta birtokunkba. Ezen az egyetemen tudósaink végre magyarul hirdethetik a haladás ígét s fiaink lelki kényszer nélkül, anyanyelvükön készülhetnek a jobb jövőre. A legegyszerűbb falusi ember gyermeke is odatelepedhetik a tudomány tüzhelye mellé s szorgalommal, tehetséggel olyan lelki felkészültségre tehet szert, amely a legmagasabb polcra utat nyit számára.

Boldogan vesszük tudomásul, hogy nemzeti életünk szervei így nőnek ki egymásután. Előbb jött a magyar honvédség az ő ragyogó szépségével, férfias erejével, aztán rendre kialakultak az államigazgatás szervei, a pontosan és megbízhatóan dolgozó hivatalok, most megtörtént: Kolozsváron a Tudomány-Egyetem visszafoglalása és ünnepi felavatása is.

Ez az esemény is a maga jelentőségéhez méltó komolysággal ünnepi fényvel zajlott le. Horthy kormányzó urunk és felesége melett Teleki miniszter-

elnök, Hóman közoktatásügyi miniszter, a királyi hercegek, a budapesti, pécsi, szegedi, debreceni egyetemek és számos tudományos intézmény képviselői tették országos jelentőségűvé a kolozsvári egyetem megnyitó ünnepét.

Az ünnepi alkalomnak egyik meghatározó mozzanata volt, hogy azok az erdélyi emberek, akik a huszonkét éves rablás alatt a magyar szellemi életet fenntartották, különféle

kitüntetésekben részesültek. A tudomány és művészet nagy kedvelőjének, Mátyás királynak emlékére alapított Korvin-láncot és Korvin-koszorút huszan kapták meg. Ezek a Mátyás-szobor előtt álltak föl, ahol Horthy kormányzó koszorút helyezett a szobor alapjára. A Korvin-koszorús kitüntetettek közt, a csoportképen látható lapunk főszerkesztője, Gyallay Domokos is.

Franciaország új útra lépett.

A háború döntő szakaszához közeledik. A német és olasz légi erő változatlan heveséggel támadja Londont és a katonailag fontos pontokat Anglia területén. A borzalmas pusztítás következtében Anglia sorsa a beteljesedés felé közeledik. A német és olasz légi haderő egyszerre 500 géppel is támad és a gépek állandó hullámokban megismétlődő támadásai megsemmisítő pusztítást okoznak. Anglia a tengeren is napról-napra többet veszít. Nemcsak a repülő bombák pusztítják az angol hajókaravánokat, hanem a francia és belga partokról a német messzehordó ágyuk is ontják az angol partok felé pusztulást és halált jelentő gránátjaikat.

A katonai hadműveletek fokozásával egyidejűleg a tengelyhatalmak diplomáciai téren is erőteljes működésbe kezdtek. Általános meglepetést keltett a világpolitikában, hogy Hitler találkozott Lavallal, Franco tábornokkal és Petain tábornaggal, a francia államfővel. Az általános vélemény szerint ezeket a találkozásokat rövidesen újabb találkozók fogják követni és ezekbe Mussolini is be fog kapcsolódni. A sorozatos találkozók Európának és a világnak új rend szerint való kialakítását célozzák.

Olasz ujságok megjegyzik, hogy a most folyó tanácskozások újabb lépést jelentenek Angliának Európából és Afrikából való teljes kiszorítása felé. Egy dolog bizonyos, hogy ugyanis a tengelyhatalmak mostani diplomáciai lépései döntő hatással lesznek a háború további alakulására. Ezt érzik az angolok is. VI. György angol király Petain francia államfőnek üzenetet küldött. Az angol király üzenete Franciaországot Anglia számára akarta megnyerni, az is bizonyos azonban, hogy Franciaország többé nem hajlandó az angolokkal együttműködni. Visszaemlékezhetünk arra, hogy tavaly nyáron a lengyel hadjárat megindulása előtt Hitler többször kijelentette, hogy Németországnak Franciaországgal szemben barátságos szándékai vannak és figyelmeztette Franciaországot, hogy ne ugorjon be az angol eselszövéseknek, mivel ez végzetét jelenti.

Az események mindenben igazolták Hitler vezér felfogását. Franciaország vesztére lépett be a háborúba és a győzedelmes német haderő teljesen leverte Franciaországot. Súlyosbitotta Franciaország helyzetét, hogy Olaszország is különböző követelésekkel lépett fel Franciaországgal szemben és, minthogy Franciaország angol sugalmazásra a követeléseket nem teljesítette, Olaszország is belépett a háborúba.

Ilyen körülmények között érthető az érdeklődés, amely a győzelmes Németország államfőjének és a leverte Franciaország államfőjének találkozását kíséri. Általában azt tartják, hogy ezen a találkozón véglegesen eldőlt Franciaország és Anglia viszonya. Franciaország, mint nem hadviselő fél, csatlakozik a tengelyhatalmakhoz és ezzel szétszakítja azokat a laza kapcsolatokat is, amelyek még eddig Angliához fűzték. Ilyen körülmények között nem esoda, ha világsajtó messzemenő jóslatásokba bocsájtkozva a legközelebbi idő alatt bekövetkező, nagy fordulatokra számít. Anglia tehát végleg elvesztette a háborút nemcsak a szárazon, levegőben és vízben, hanem diplomáciai téren is. Franciaország új útra lépett és mint-hogy ez az út teljesen a tengelyhatalmak érdekkörébe vezet, Anglia világuralmi helyzete máris megdőltnek tekinthető.

Lapunk zártakor újabb nagyjelentőségű hír érkezett. Olaszország és Görögország között már régóta nagyon feszült a viszony. A görög csapatok többször követtek el határsértést a görög-albán határon. Ugyancsak sérelmesnek találta Olaszország, hogy a görögországi albánokkal a görög kormány nem tanúsított olyan bánásmódot, amely megnyugtató lett volna. Hozzájárult a két ország közötti feszültség növeléséhez, hogy Olaszország földközítengeri érdekeinek a nézőpontjából feltétlenül szüksége volt arra, hogy bizonyos görög területeket megkaphasson. Az elmondottak magyarázzák, hogy a görög és olasz kormány között a viszony teljesen elmérgesedett és a lapunk zártakor érkezett jelentések szerint a görög-albán határon folyik a harc.

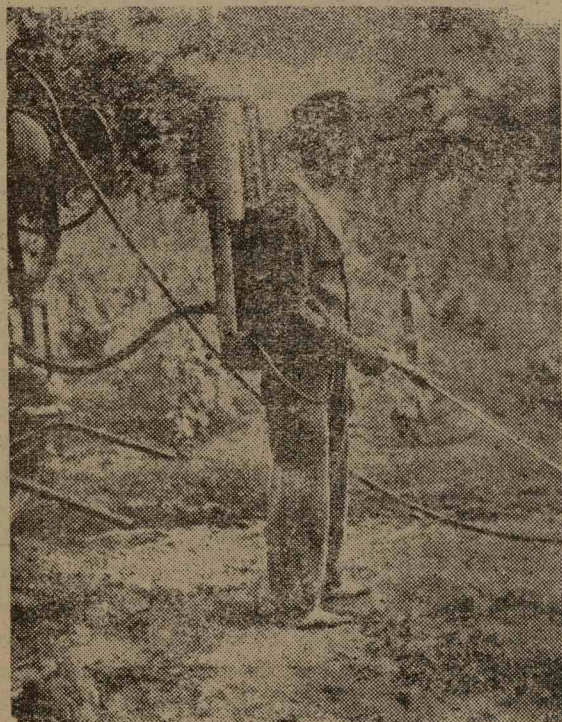
Az olasz hivatalos jelentés szerint Olaszország elhatározó lépését Görögország kihívó magatartása váltotta ki. Az események rendkívül nagyfontosságúak, aminek legjobb bizonyítéka, hogy Mussolini és Hitler Firenzében találkoztak. A két vezér találkozója nagyon szívélyes és barátságos volt és bár hivatalos jelentés nem érkezett még arról, hogy mi képezte a tárgyalás anyagát, bizonyos, hogy a görögországi eseményekkel kapcsolatban fontos fejlemények várhatók.

A cikkünkben eddig elmondottak kiegészítéséhez tartozik, hogy római jelentés szerint rövidesen megindulnak a német-francia béketárgyalások. Ezek fogják az első lépést képezni az új európai rend megalkotása terén.

A Főméltóságú kormányzó pár látogatása a Székelyföldön. Képünk a székelyudvarhelyi fogadtatást mutatja be. Kormányzó Urunk Gyárfás Pálnéval beszélget. (Kováts István székelyudvarhelyi fényképész felvétele.)

Őszi védekezés a gyümölcsösben.

Közöltük lapunkban, hogy az idei súlyos gyümölcsstermés legfőbb oka abban keresendő, hogy a gazdák nem végzik el a gyümölcsösben a szükséges védelmi munkákat. Enélkül pedig rendszeres gyümölcsstermelést elképzelni se lehet. Külföldi nagy gyümölcsösökben motoros permetező gépekkel folytatják a kártevők elleni küzdelmet. Ezek a

gépek hozzánk is bevonultak. Képünkön bemutatjuk a Kecskemét hegyközsége által beszerzett permetező gépet. A gép szőlők és gyümölcsösök permetezésére egyaránt felhasználható. A kecskeméti gazdák a gép munkájával nagyon meg vannak elégedve.

Franco spanyol államfőt III. Viktor Emánuel olasz király és császár az Annunziata-rend nagyláncával tüntette ki. A rendkívül magas kitüntetést De Bono marsall nyújtotta át Franconak.

Nagy sikerrel mutatták be Főszerkesztőnk darabját a budapesti Nemzeti Színházban.

A nyáron megemlékeztünk arról, hogy Gyallay Domokos főszerkesztőnk darabját nagy sikerrel mutatták be szabadtéri előadás keretében. Jeleztük akkor, hogy a darabot a Nemzeti Színházban is elő fogják adni. A darab a legnagyobb sikert aratta és a budapesti újságok a legnagyobb elismerés hangján számolnak be a darab nagy értékeiről és sikeréről. Mindenik lap utal beszámolójában a szabadtéri színpadon aratott nagy sikerre és most a darabot abból a szempontból bírálják el, hogy zárt színpadon miképp érvényesülnek pompás alakjai, mókái, szóval a „Külön nótá” hamisítatlan székely levegője és íze.

A „Külön nótá” második budapesti bemutató előadása alkalmából — amely ezuttal is igen beszédesen bizonyítja, hogy nemcsak a darabjaikat futószalagon gyártó pesti színpadiparosokból áll a világot jelentő deszkák világa, — néhány szemelvényt közlünk a fővárosi lapok beszámolóiból:

A „Pest” írja: Gyallay Domokos „Külön nótá” című népi játékaival mutatkozott be a Nemzeti Színház együttese tegnap első ízben a Magyar Művelődés Háza közönsége előtt. A darab érdembeni beszámolóját már annak idején a szigetszínház bemutató alkalmából megtettük és most, amikor első ízben találkozunk kőszínházban Gyallay nagyszerű népi játékaival, megállapíthatjuk, hogy időszerűbb darabot nem is találhatott volna bemutatkozójára a Nemzeti Színház. Az erdélyi szerző Székelyországból élénk varázsolt népi játéka egyenesen erre a színpadra kívánkozik! A színházat zsufolásig megtöltő közönség lelkesen ünnepelte a kiváló szereplőket: Bükky Ferkó szerepét, melyet annakidején a bemutató alkalmából Jávor Pál alakított, Naszódi Sándor, a Nemzeti Színház fiatal tagja játszotta temperamentumosan, So-

mogyi Erzszi, Szabó Margit, Gózon Gyula, Ujlaky László, Eöry Kató, Garamszeghy Sándor, Ónody Akos, Juhász József, Forgács Antal egytől-egyig megérdemelten osztoztak a sikerben, Palotai István akadémiai növendék beugrása a legénybíró szerepében kellemes meglepetést keltett. Ugyancsak fergeteges tapsban részesítette a közönség a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületének művészi számát.

A „Magyarság” így ír: A Magyar Művelődés Háza prózai előadásainak sorozatát a Nemzeti Színház művészei Gyallay Domokosnak, kitűnő erdélyi írónak „Külön nótá” című népies játékaival felújításával kezdték meg. A darab iránti érdeklődést Erdély időszzerűsége fokozta. A székely népi játékokat annak idején a szigeti szabadszínházban mutatták be s ez volt az első zárt színházi bemutatója. Kétségtelen, hogy a hegyi községekben lejátszódó cselekménynek külsőségeiben szélesebb lehetőséget és talán nagyobb hatást is biztosít a kevésbé korlátozott szabadszínház, de a szerző eredetleg is zárt színpadra írta a darabot, amelynek drámai elemei és párbeszédei itt jobban érvényesülnek. Valóban, a siker nem is maradt el. A műfaj szerint a népszínműhöz közel álló népies játék, amelyben illő helyet kap a székely kedélyesség és móka is, az erdélyi hegyek tiszta levegőjét árasztja s a székelyek izes, szép magyar nyelvét szóltatja meg. Ezek mellett többször felviharzó tapsal jutalmazta a hálás közönség a székely népviseletet és a SzEFHE tagjai által előadott táncokat is. A főszerepekben Somogyi Erzsinek és a Jávor szerepét átvevő tehetséges fiatal Naszódy Sándornak volt nagy sikere.

Külföld

Megkezdődött London teljes szétrombolása. Newyorki újságok részletesen foglalkoznak a London ellen intézett német légitámadások nagy katonai és gazdasági sikereivel. A lapok megállapítják, hogy London város teljes szétrombolása megkezdődött. Naponta ezrével hullanak a gyújtó- és robbanó bombák az angol fővárosra. A londoni minisztériumok többségét már nyugodtabb vidékekre költöztették. Egyidejűleg előkészítettek a londoni lakosság nagyarányú elköltöztetését is. A kormány azon a nézeten van, hogy azoknak, akiket üzleti, vagy más kötelességük Londonhoz köt, a fővárosban kell maradniuk.

A magánemberek, akiknek londoni tartózkodása nem feltétlenül fontos, jól teszik, ha elhagyják a várost.

Egy munkáspárti képviselő, aki különben orvosnő, egy angol újság szerint kijelentette az alsóházban, hogy a Piccadilly földalatti vasutállomás, valamint két más, az egészségügyi minisztérium közelében lévő földalatti vasutállomás óvóhelyein olyanok a közegészségügyi viszonyok: „hogy egy délafrikai műveletlen néger törzs tagjai is elpirulnának azok láttára”. Ezek a kezdetleges egészségügyi állapotok azonban olyan járványokat idézhetnek elő, amelyekhez képest az 1918. évi náthajárvány csekélységnek látszik, — fejezte be nyilatkozatát a munkáspárti képviselő.

Egy angol lap olvasója levelet intézett a szerkesztőséghez, amelyben a Churchill-kormány nem egy tagja

számára kínos kérdést vet fel. A levél ugyanis ezeket mondja: „Ha a miniszterek szemleutjukat és látogatásaikat befejezik a nép légvédelmi óvóhelyein, azt indítványoznám, hogy ezt az udvariasságot viszonozzák és a népet is hívják meg, hogy tegyenek látogatást a miniszterek légvédelmi óvóhelyein.”

Eredménytelenül végződött Eden egyiptomi útja. Eden, angol gyarmatügyi miniszter Egyiptomba látogatott, hogy Egyiptomot az angol érdekek hathatósabb támogatására bírja rá. Eden utjával kapcsolatban megállapítható, hogy teljes kudarccal végződött!

Rokonszeny Délamerikában a németek iránt. Több angol és amerikai filmvállalat németellenes filmeket küldött Délamerikába bemutatás végett. A közönség a filmeket kifütyülte.

Roosevelt elnökké választása nem jelent háborút! Roosevelt, amerikai elnök egy választási beszédében érlyes hangon visszautasította a feltevést, hogy elnökké való ujraválasztása háborút jelentene.

Forradalmi hangulat Egyiptomban. Egyiptomban az angolok kiméretlen eljárása következtében a helyzet napról-napra nyugtalanabbá válik. He-lyenként a hangulat forradalmi jel-veget öltött.

Találkozott Hitler Lavallal. A vi-lág közvéleményét nagy izgalomban tartja, hogy Hitler vezér franciaor-szági tartózkodása alkalmával kihall-gatáson fogadta Lavall, francia he-lyettes miniszterelnököt. A megbeszélés alkalmával jelen volt Ribbentrop, német birodalmi külügyminiszter is. Az eseményt jelentőség tekintetében a német-francia fegyverszüneti tár-gyalásokhoz hasonlítják.

Németország nem intézett ultimá-tumot Görögországhoz. Berlinben ille-tes körök nyilatkozatot adtak ki arra vonatkozólag, hogy Németor-szág Görögországhoz nem intézett ul-timátumot.

Elsötétítés Bukarestben. Bukarest-ben a légvédelmi hatóságok teljes el-sötétítést rendeltek el. A rendelet visszavonásig érvényes. A rendelet el-len vétőket hadbírótság elé állítják.

Anglia megfenyegette Bulgáriát. Anglia szófiai követe az angol kor-mány neheztelését fejezte ki a bolgár kormányra a tengelyhatalmak iránti magatartása felett és azzal fe-nyegetődzött, hogy ezt Nagybritania végső győzelme után majd számon tartják. Bolgár politikai körökben rá-mutatnak arra, hogy az ostromlott várhoz hasonló helyzetben levő Ang-lia nem remélheti, hogy ilyen fenye-getésekkel eredményt ér el.

Nem lakhatik zsidó a román petró-leum vidéken. A román petróleum vi-dékről az összes zsidóknak el kellett költözniük.

Gyors ütemben leszerelik a román hadsereget. A román vezérkar a mi-nisztertanács határozata alapján el-rendelte, hogy a hadsereget gyorsan le kell szerelni. A hadsereg létszámá-nak csökkentése következtében feles-legessé vált tiszteket rendelkezési ál-lományba helyezik.

Fontos!

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a nagyméltóságú m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur kivánságára az összes alsó- és középfoku állami és felekezeti iskolák

mindennemű tankönyve és nyomtatványa a Minerva Műintézet R. T., Kolozsvár utján kellő időben kerül terjesztésre.

Megfelelő felvilágosítást készséggel ad a
MINERVA MŰINTÉZET R. T. Kolozsvár, Brassai-utca 5.

Fontos!

Hitler és Franco találkozása. Hit-ler vezér franciaországi látogatása után a francia és spanyol határon Franco tábornokkal találkozott. A két államfő a két külügyminiszter je-lenlétében hosszasan tanácskozott.

A kisebbségi kérdés rendezése Ju-goszláviában. Közültük lapunkban, hogy a jugoszlávai magyarság tár-gyalásokat kezdett a kormánnyal, hogy a magyar kisebbség helyzetét rendezze. Hír szerint rövidesen Jugo-szlávia intézményesen rendezni fogja a kisebbségi kérdést. Nemcsak az is-kolákban, hanem a bíróságoknál is meg lesz a kisebbségeknek adva a ki-sebbségi nyelvhasználat joga.

Légi riadó Jeruzsálemben. Olasz repülők támadást intéztek az angol fennhatóság alatt levő Jeruzsálem el-len. A város több ezer éves fennállása óta ez volt az első légi riadó.

Letartóztatták a volt lengyel kül-ügyminisztert. Beck, volt lengyel kül-ügyminiszter utlevéllel akart kiszökni Romániából. A volt külügyminisztert a lengyel követség több tagjával együtt letartóztatták. Az a gyanu el-lenük, hogy a román olajvidék ellen tervezett merényletek előkészítésében részük van.

Egymilliárd márka házassági köl-esön. A német kormány egymillió-hatszáz ezer házassulandónak eddig egymilliárd házassági kölcsönt folyó-sított.

Hírek az amerikai elnökválasztás-ról. Az Északamerikai Egyesült Ál-lamok elnökválasztásának első sza-kasza, az elnökválasztó képviselők megválasztása, november 5-én fog le-folylni. A választásokat a háboru és békepárt összecsapásai következtében heves korteshadjárat előzi meg. Hír szerint az amerikai közvélemény azt tartja, hogy Rooseveltt kerül ki győz-tesen. Erre az Amerikában uralkodó divat szerint fogadásokat is ajánla-nak fel.

A zsidó orvosok helyzete Romá-niában. A román orvosi kamara sza-bályozta a zsidó orvosok helyzetét. Romániában zsidó orvos csak zsidót kezelhet.

Áttelepítik a dobrudzsai némete-ket. A német és román kormány kö-zött megegyezés jött létre, amelynek értelmében a dobrudzsai németeket áttelepítik Németországba. Egyidejű-leg a délbukovinai németek áttele-pítése is meg fog kezdődni.

Nagy földrengés volt Romániában. Romániában nagy földrengés volt. A természeti csapás különösen Moldo-vában okozott óriási károkat. Buka-restben ugyancsak nagy károkat oko-zott a rengés. Sok ház bedőlt és sok helyen megszakadt a távbeszélő for-galom és a villanyáram szolgáltatás. Bukarest belterületén annyira meg-rongálódott a villamos vasúti vonal, hogy a forgalom több napig szünetelt.

ERDÉLY LEGJOBB MEZŐGAZDASÁGI
ÉS KÖZGAZDASÁGI SZAKLAPJA: A

MEZOGAZDASÁGI SZEMLE

MUTATVÁNYSZÁMOT
INGYEN KÜLD A KIADÓHIVATAL

KOLOSZVÁR
BRASSAI-UTCA 5. SZÁM.

Előfizetési díja
egész évre csak
4— Pengő

Hozzászólás az erdélyi cselédlányok kérdéséhez.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Nagy érdeklődéssel olvastam a „Magyar Nép”-ben nemrégiben megjelent cikküket a falusi leányok városban való elhelyezéséről. Engedjék meg kérem, hogy néhány megjegyzést fűzzek hozzá.

A székely leányok egy részének városban kell munkát keresnie. Ez egy sajnálatos tény, amelyen egyelőre változtatni nem tudunk. Azonban a Nőszövetségek úgy érzik, hogy ennek a ténynek egészséges irányításánál nekik is szavuk van. Ha a Bukarestből visszatértek elhelyezéséről van szó, szívesen segédkeznek, hisz azoknak a leányoknak már van gyakorlatuk a városi szolgálatban, ismerik a városi életet, kevesebb veszélyt rejteget számukra a nagyvárosi fény, kísértés. Mert hogy a nagyvárosi szolgálat nem fenéig tejfő, azt mindenki tudja. A mi Nőszövetségeink hosszú évek óta azon dolgoznak, hogy a mi drága falusi ifjuságunk megtartsa testi, lelki tisztaságát, igazán az tudjon maradni, aminek az Úr Isten rendelte, édes magyar fajunk gyökere, gazdagsága. Ha tehát mi arra segítjük őket, hogy minél többen, minél könnyebben hagyják el a falut, eltérítjük rendeltetéséről. Szeretnők, ha csak azok mennének, akiknek okvetetlen kell és azok sem a plébános, lelkész

és Nőszövetségek irányítása nélkül. Hisz a kedves falusi édesanyáknak megszakad a szívéük, ha arra gondolnak, hogy nem is tudják kik, hova, kiknek viszik a leányaikat. Hallottunk már esetekről, hogy csoportosan indultak el leányok az ismeretlenbe, nem tudtak megfelelő helyeket kapni és elkallódtak. Mi úgy gondoljuk, hogy a legjobb az lenne, ha ennek a szükséges rossznak — mert jónak nem mondhatjuk ezt a, sajnos, szükséges dolgot — nem a helyi viszonyokkal ismeretlenek vagy sokszor a véletlen lenne irányítója, hanem komoly megfontolás és munka alapján az erre hivatottak. Minden plébános, lelkész ismeri a saját hiveit, tudja szükségleteiket, családi körülményeiket. Ő beszélje meg otthon, kik menjenek el, levelezze meg az illető Nőszövetséggel, kik megfelelő házaknál igyekeznek elhelyezni a leányokat és csak azután induljanak utnak. Sok szerencsétlenségtől, csalódástól, keserűségtől tudnók őket így megmenteni.

Nem tudom, hogy igen tisztelt Szerkesztő úr egyet ért-e velem, de ha igen, úgy kérem szíveskedjék ennek a gondolatnak lapjában helyet adni.

Öszinte tisztelettel
Gr. Bethlen Györgyné.

HIREK

Népszámlálás lesz január 31-én. 1941 január 31-én és február 1-én népszámlálás lesz. Az adatokat február 15-ig összesítik.

Keresztanyaságot vállalt a Főméltóságú Asszony. Nagy Sándor szegedi napszámos feleségének hármas ikrei születtek. A szülők keresztanyának a Főméltóságú Asszonyt kérték fel, aki elvállalta a gyermekek keresztanyaságát.

Gróf Bethlen György beszédét közzölte egy svájci folyóirat. Egy genfi ujság közli gróf Bethlen Györgynek, az Országos Magyar Párt elnökének a Horthy Miklós kolozsvári fogadása alkalmával tartott beszédét. A cikk címe a következő: „A bosszuállás minden érzése nélkül.”

Új pártot alakított Imrédy. Vitéz Imrédy Béla, volt miniszterelnök a képviselőházban bejelentette, hogy Magyar Megújulás Pártja néven új országos pártot alakít. A párt vezetőségéhez tartoznak Jaross Andor volt felvidéki miniszter és vitéz Rác Jenő nyugalmazott honvédelmi miniszter.

A tanárok és tanítók olyan fizetést fognak kapni, mint a közútszítviselők. A hivatalos közlöny a miniszterelnökség rendeletét közli, amely szerint a kisebbségi, felekezeti és egyházi oktatás, valamint a közigazgatási szolgálat személyzetét beillesztik a köztisztviselői fizetési osztályok kereteibe.

Szabadon lehet utazni az anyaországba. Október 20-án megszűnt az anyaországgal való forgalmi korlátozás. Minden utasnak személyazonossági igazolványt kell magával vinnie.

Az Országos Magyar Párt áthelyezte irodáját. Az Országos Magyar Párt elnöksége irodáját a Szentegyház-utca 25. szám alól áthelyezte a Szentegyház-utca 4. szám, első emeletre. Telefon 3013. Az Elnökség itt fogadja a feleket.

Hány magyar él Moldovában? Moldovában, Bacautól kezdve a Szereth mentén nagyon sok magyar él. A moldovai csángók számát háromszáz-ezerre teszik.

Fadrusz János özvegye tölgyfakoszorút küldött a Mátyás-szoborra. Fadrusz János özvegye egy Nyirő Józsefhez írott levél kíséretében tölgyfakoszorút küldött a Mátyás-szoborra.

Új menetrend készül. Az államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy a magyar vasutak menetrendjét teljesen dolgozzák át a felszabadult területek érdekeinek tekintetbe vételével. Az új menetrend rövidesen elkészül.

Székely hadosztályban szolgáltak figyelmébe! Felkérem a visszatért Kolozs és Szilágy vármegye területén lakó bajtársakat, akik 1918—1919. évben a Székely Hadosztályban teljesítettek szolgálatot, hogy jelenlegi címüket és volt beosztásukat — lehetőleg az egy helységben lakók névjegyzékben összeírva — közöljék az alanti címre: Kerekes István Kolozsvár, Magyar-utca 46.

Megjelent a Magyar Népegészségügyi Szemle. A Magyar Népegészségügyi Szemle gazdag tartalommal jelent meg. A folyóirat megrendelhető Marosvásárhelyen a kiadóhivatalnál.

Nem szabad betölteni a volt román erődvonal árkait! A szatmármegyei katonai parancsnokság rendeletet bocsájtott ki, hogy a román hadsereg által készített védelmi művekben levő árkokat nem szabad betömni. Az árkokat a vízszabályozás rendjén a mérnökök fel fogják használni.

Felhívás a katonai szolgálatra.

Bartha Károly honvédelmi miniszter felhívást intézett a magyar és a hazához hű más nemzetiségű ifjúsághoz a honvédségnél való önkéntes továbbszolgálatra és hivatalos állományba való jelentkezésre.

A felhívás szerint továbbszolgálatra nemcsak azok jelentkezhetnek, akik most teljesítik rendes katonai szolgálati kötelezettségüket, hanem tartalékosok is, akik 30-ik életévüket még nem töltötték be. Nős, családos állapot nem akadály a jelentkezésnek. Olyan tartalékos tisztek és altisztek is jelentkezhetnek továbbszolgálatra, akik rendes katonai szolgálati kötelezettségüknek a volt csehszlovák hadseregben tettek eleget és a magyar honvédségnél az átképzésen már sikeresen átettek. Azok a tartalékosok, akik a román hadseregben tettek eleget rendes katonai kötelezettségüknek és magyarul jól beszélnek, szintén jelentkezhetnek továbbszolgálatra, de csak a magyar honvédségnél történt sikeres átképzésük után, feltéve, hogy a román hadseregben további szolgálatot nem vál-

laltak. Továbbszolgálati kötelezettséget első ízben négy évre lehet vállalni. Aki négy év letelte után még továbbszolgálni kíván, az újabban még annyi évre vállalhat továbbszolgálati kötelezettséget, hogy a magyar honvédségben eltöltött 12 évi összefüggő katonai szolgálat után illetékes végkielégítésre való igényt megszerezhesse. Az első négy évi továbbszolgálati kötelezettség vállalható egyszerre mind a négy évre, vagy évente egy-egy évi meghosszabbítással. Akik a továbbszolgálatot egyszerre négy évre vállalják, éventéntenként 200 pengő, akik pedig csak évről-évre kötelezik magukat továbbszolgálatra, azok éventéntenként 100 pengő szolgálati jutalmat kapnak. A végkielégítésre való igényt csak az szerzi meg, aki a magyar honvédségnél 12 évi összefüggő szolgálatot teljesít. A végkielégítés összege körülbelül 2900 pengőt tesz ki. Azok, akik a katonai pályát élethivatásul kívánják választani, a próbaszolgálat teljesítése után a hivatalos állományba felvételre is jelentkezhetnek.

Figyelmeztetés! A m. kir. postavezérigazgatóság közli, hogy a román postahivatalok a magyar posta által kiadott 10 filléres „Kelet visszatért” feliratu postabélyegekkkel bérmentesített küldeményeket nem kézbesítik, hanem visszaküldik. Erre a postavezérigazgatóság felhívja a magyar feladók figyelmét azzal, hogy saját érdekeik megóvása céljából a Romániába szülő küldeményeik bérmentesítésénél ezt a bélyegyet ne használják.

Fancsali Sándor halála. Fancsali Sándor, mezőkeszűi református lelkész, merevgórcs fertőzés következtében meghalt. Fancsali Sándor lapunk számára sok kedves történetet írt. Halálával értékes munkatársunkat gyászoljuk.

Magyar ember, mint amerikai képviselő. Newyork államban a polgári párt végrehajtó bizottsága, Mihályi Károly ingatlan ügynököt egyhanguan képviselőnek jelölte. Mihályi Károly Esztergom megyei származású.

RÖVID HIREK

Országzászlót kapott Szamosujvár. Vác megyei város Szamosujvárnak országzászlót ajándékozott. Egyidejűleg Vác festővárosává fogadta a most visszatért Szamosujvárt.

Nagy árvíz Spanyolországban. Katalóniában nagy árvíz pusztított. Az árvíz következtében Torreló község házai közül kétszáz összeomlott. A természeti csapásnak 80 halálos áldozata van. A spanyol kormány mindent elkövet az árvíz sújtotta vidék felségélyezésére.

Öt új szintársulatot szerveznek Erdélyben. Erdélyben Kolozsvárott, Marosvásárhelyen, Nagyváradon és Máramarosszigeten s még egy meg nem határozott helyen szintársulatokat szerveznek.

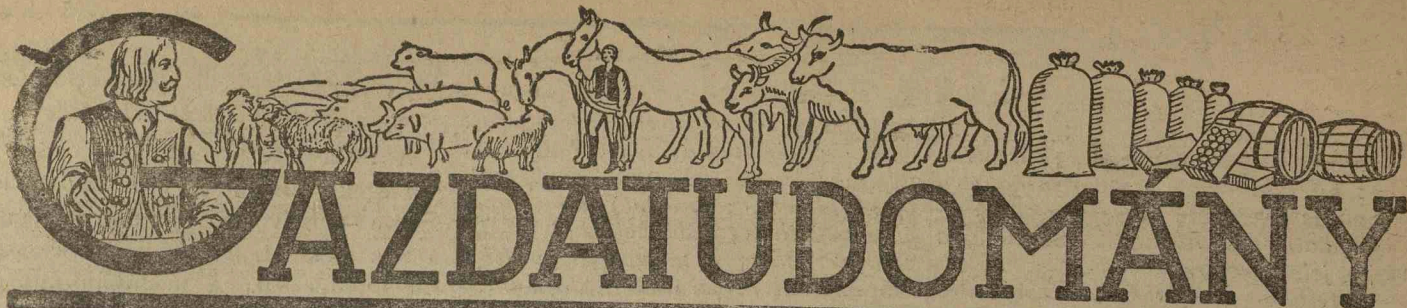
Tűz a Rákóczi-házban. Kassa városának legrégebbi műemlékében, a Rákóczi-házban tűz pusztított. A tüzet sikerül eloltani és így az épület nem szenvedett nagyobb kárt.

A Pesti Tőzsde új számában Farkas Akos tanácsnok, Német János, dr. Spurné Bardos Féltoronyi Magda és mások írtak cikkeket. Érdekes ipari tranzakciók hírére, bankinformációkat, erdélyi közgazdasági híreket közöl a lap, amely az új sertéshizlalási kölcsön részleteit is ismerteti és sok hírt közöl a mezőgazdaság köréből.

Megjelent a Községek III. Országos Kongresszusa tárgyalási anyaga könyvalakban.

A Falu-Gazdaszövetség — mint a községek hivatalos érdekképviselői szerve — ez év tavaszán rendezte meg a Községek III. Országos Kongresszusát Budapesten. A megnyitó ünnepségnek emlékezetes mozzanata volt Mayer János ny. miniszter beszéde a Kormányzó Úr buszesztendős országjárásáról, Teleki Pál gróf miniszterelnök rendkívül érdekes megállapításai a társadalom iciaadatairól és Schandl Károly dr. nak, az OKH. alelnök-vezérigazgatójának főelőadmánya a kongresszus célkitűzéseiről. A kétnapos tanácskozások eredményeképpen a kongresszus öt évre szóló, nagyvonalú munkatervet dolgozott ki a falvak közigazgatási, gazdasági, kulturális, szociális és egészségügyi előbbrevitelére.

A tárgyalások teljes anyagát most „A Községek III. Országos Kongresszusa” címmel könyvalakban is kiadta a Falu-Gazdaszövetség, hogy minél szélesebb körben ismertté tegye a községfejlesztésnek ezt a valóban komoly és megvalósítható gyakorlati munkaprogramját. A több mint 200 oldalas kötetben kitűnő szakemberek 15 előadásban és ugyanannyi határozati javaslatban tárják fel a falvak legsürgetőbb kérdéseit. Sorra kerülnek a községi és tanyai közigazgatás, valamint a községi önkormányzat annyira időszerű problémái; a kisgazdaságok szervezésének és a szövetkezeti értékesítésnek még mindig megoldatlan kérdései; a falusi ifjúság szakirányú és állampolgári nevelésének, továbbá az iskolán kívüli népművelésnek óriási fontosságú feladatköre; a falvakból való menekülés okainak felkutatása és e nagy veszedelem elhárítása, végül a falusi nép egészségügyi viszonyainak eredményes javítása, hogy csak a legfontosabb kérdéses csoportokat emeljük ki a bőséges anyagból. Ez a könyv egyrészt hasznos utbaigazításul szolgál a távolabb állók számára a falusi nép kívánságainak és törekvéseinek széles területén, másrészt a népi problémákkal hivatásszerűen foglalkozók számára összefoglalja a falufejlesztés legmaibb tervezetét. Mindenképpen komoly nyeresége tehát agrárpolitikai szakirodalmunknak. A könnyen áttekinthető könyv ára 5 Pengő; megrendelhető a Falu-Gazdaszövetségnél, Budapest, V. Bálvány u. 21.

Hogyan kell végezni a trágyázást?

Nagy különbség, hogy a trágyázandó tábla kat. holdjára semmi, vagy 400 mázsa istállótrágya kerül. Hogy táblaszámra mit jelent ez, azzal mindenki tisztában van. Hogy azonban a megtrágyázott tábla egy-egy foltja közt is nagyon sokszor vannak különbségek, azzal még hivatásos gazda sem szokott törődni. Csupán az egyenlőtlen elszórással járó hátrányokat véve figyelembe, könnyen felismerhetjük annak a sokszor hangoztatott kellemetlen ténynek az okát, hogy miért annyira egyenlőtlen még a természetből fogva kiegyenlített talajon is a szántóföldi növényzet. A növényzet egyenletlensége már maga is nagy hibák forrása, hiszen ez a természetes kiegyenlítettségének a rovására megy. Így más minőség terem a bujafolton, más a rendszeren fejlett táblarészekben, más a soványakon. A mai viszonyok közt azonban az a hátrány, amivel kevés gazda számol, talán még ennél is nagyobb kárt jelent. És ez a trágya rossz határfoka. Ott, ahova a kelleténél kevesebb istállótrágya került, a trágyahatás elenyésző lesz, ahova pedig sok jutott, ott — az esetleg hátrányos befolyástól (bujafoltok keletkezése stb.) eltekintve — szintén nem találhatja meg a gazda számítását, mert hiszen egy bizonyos mennyiségen túl adott több trágya után a trágyák mind kisebb és kisebb hasznot hoznak aszerint, hogy milyen mértékű a „túltrágyázás“. Így kevés számító gazda fog rendes körülmények közt 400—500 mázsás kat. holdankinti istállótrágya adagokkal dolgozni, vagy pedig a bevált adag felét, vagy még kisebb hányadát használni. Annál több olyan szántóföldet találhatunk, amelyen öntudatlanul követ el a gazda ekkora hibákat, nem az egész táblán, hanem a tábla egyes foltjain. Sokszor a trágyaadagok egész sorozatát lehetne — természetesen csak egyes foltokon — megállapítani. Valamelyest ugyan elmossa a különbséget a talajmivelés. Ezért szokták mondani azt, hogy az istállótrágyázást követő években a táblák növényzete mindig egyenletesebb lesz. Frissen trágyázott földön nem is szívesen kísérletez a gazda. Ugyanesek azért, mert tudja, hogy egyenlőtlenül, sokszor nagyon is foltosan fejlődik rajta a növényzet. Pedig ennek egy kevés gonddal elejét lehet venni.

Hogyha az istállótrágyát rendszeresen kezeljük, az istállóból kikerülő trágyát a telepen egyenletesen osztjuk el, gondosan tipratjuk és egyenletesen nyirkosítjuk, úgy az szép, szép egyenletes tömeggé érik össze. A telep trágyájának alsó rétegei azonban még

így is korhadtabbak lesznek, mint a felsők. A telep aljáról kikerülő trágya másként fog érvényesülni, mint a telep tetejéről származó. Ezért nem szabad ötletszerűleg, rendszertelenül kitermelni a telepet, hanem, hogy a különböző rétegek egyenletesen elkeveredjenek, keskeny sávoknak függőleges lemetszésével és rakodáskor történő gondos keverésével vegyítjük az istállótrágyát. Lehetőleg kerüljük a szekérről való elterítést. Sokkal jobb, hogyha gondosan „kikompoljuk“ a táblát és ily módon egyenletesen elosztott egyforma kupacokba rakjuk le. A kupac azonban nem arra való, hogy benne csak átmenetileg is pihenjen a trágya, célja csupán az, hogy az egyenletes elosztást megkönnyítse. A kupacba lerakott trágyát azonnal el kell teríteni, de nemcsak esős időben, amikor a kupachelyeken bujafoltok keletkezéséről kell tartanunk, avagy fagyban, amikor attól kell félnünk, hogy a trágya a kupacban összefagy és ezért nem lehet jól elteríteni, hanem minden körülmények közt rögtön teregessük szét. Ne sajnáljuk erre a munkára esetleg az eddiginél több munkaerőt. Az a költségtöbblet, amit az istállótrágya jobb elosztása okoz, bőségesen megtérül. Rendszerint olyan munka a trágyateregetés, amitől a gazda a felügyeletet sajnálja, mert nem érdemes ott ácsorogni, „hiszen csak trágyát teregetnek“. Pedig ezzel nemesak gyorsítjuk a munkát, hanem minőségét, — ami, mint említettem, nagyon is sokra becsülendő — szintén javítjuk.

Az elteregetett trágyát rögtön szántuk alá. Ha soká hever a trágya a földön, nemesak értékéből veszít, hanem ezzel kapcsolatosan egyenletessége is romlik. Nagy lesz a különbség a táblára legelőször és legutoljára kikerült trágya hatása közt. Hogyha nagyobb tábla trágyázásáról van szó, azt úgy kell beállítanunk, hogy már hordás közben megindulhasson a trágya alászántása. Anúnt egy fogásnyi le van trágyázva — még ha a trágyát hordó fogatok számát csökkentjük is — azt azonnal le kell szántanunk. Ne sajnáljuk azt a csekély költséget, amit hogyha az esetleg előhántolóval felszerelt eke sem takarná jól be a trágyát — trágyabehúzó munkásgyerekek alkalmazása jelent.

A fogások szántásakor a forgóra ne teregessünk trágyát nemesak, mert az eke valamelyest mindig hureol reá és a jó kihasználás miatt ezért elég a forgóra keveset teríteni, hanem azért is, mivel amire a forgó megszántására kerülne a sor, a trágya sokáig

hever a levegőn. A forgókat majd csak akkor trágyázzuk, amikor azok megszántására sor kerül. Oda, ahol az eke a fogásba beállt, rendes, ahol pedig kijárt, valamivel kevesebb trágya is elég lesz.

Különösen kötött talajon nagy mértékben hozzájárul a trágya egyenletes érvényesüléséhez az alászántás egyenletessége. Nagy gondot fordítsunk tehát az eke pontos beállítására. Igen ügyeljünk különösen arra, hogy kötött földön ne kerüljön az istállótrágya a kelleténél mélyebbre, mert így levegő hijján csak tökéletlenül érvényesül, elszenesedik.

Az okszerűen dolgozó gazda arra törekszik, hogy

a megtrágyázandó földekre a trágya nyáron és az őszi folyamán kerüljön ki. Trágyaalásztás után keverő-, illetve őszi mélyszántás következzen, ami azután a trágyát szépen, alaposan elkeveri a földben.

Közleményem tárgya legyen bármennyire közismert, jelentősége elvitathatatlan és az is bizonyos, hogy nagyon sokan nem is törődnek ezzel a munkával értéke szerint. Szolgáljanak soraim arra, hogy az olvasó figyelmét az eddiginél jobban rátereljék ennek a fontos munkának lelkiismeretes elvégzésére.

Kolbái Károly.

Ültessünk málnát!

A málna a ráfordított költséget, éppen úgy, mint az egres és a ribizli, hamar visszatéríti, mert az ültetés utáni harmadik évben már számottevő termést ad. Előnye az is, hogy tavasszal későn virágzik és így a kései fagyok kevés kárt tesznek benne. Ezzel szemben azonban a kemény téli hidegben vesszei, szárai elfagyhatnak. Jövedelmező málnatermesztésről természetesen csak akkor lehet szó, ha azt kellő művelésben részesítjük s ha a málnaültetéseket nem hanyagoljuk úgy el, mint azt általában kertjeinkben látjuk. A málna igen sok sarjzat nevel, s ha a feleslegeseket idejében nem irtjuk ki, akkor néhány év alatt annyira elsűrűsödik, hogy ilyen sűrű bozótna a málna meg sem teremhet s közben a talajt kizsarloja, elgyomositja s néhány évre lesz szükség, hogy a területet újból alkalmassá tegyük más növények termesztésére. A málna rendkívül sarjadzó tulajdonsága miatt kisebb gyümölcsösökben köztes ültetésre nem alkalmas. Gondos művelés mellett is a málna a talajt 8—10 év alatt annyira kimeríti, hogy azután más helyre kell telepíteni.

Termesztési szempontból megkülönböztetünk egyszer termő és kétszer, vagy folyton termő málnákat. Ezek ismét lehetnek pirosak, sárgák, vagy husszinűek. Haszontermesztésben csak az egyszer termő piros gyümölcsű fajták jöhetnek számításba. A kétszer termők inkább csak a házikertekbe valók.

A málnát főként jó piacok közelében nagyban kellene termesztelnünk, mert gyümölcse mindenkor biztosan eladható.

További tanácsok a distolozáshoz.

Gazdáink megszokták, hogy a distolozást a legeltetés megszűntével végzik. Ez helyes is, de az már nem helyénvaló, hogy a juhok tulkésón, vagyis akkor kapják meg a Distolt, amikor a métely legyengítette őket s közelebb vannak az elpusztuláshoz, mint az élethez.

Az okos gazda kellő időben distoloz és most, hogy az anyaországához visszatértünk, a következőket kell alkalmaznia.

Jól meg kell jegyezni, hogy az anyaországban olyan rendszerű Distol van még most forgalomban, melyből négyet adnak egy juhnak, tehát több a munka, több a költség és az állat

is többet éhezik. Természetesen ez a módszer is biztos gyógyulás, akárcsak az Erdélyben alkalmazott egy tokos Distol-Express, amit gazdáink megszoktak. Az erdélyi Distol, amiből csak egy tokot adunk a juhnak, fekete színű, ezüstfelirású, az anyaországi pedig vörös színű. Most a gazdának azt kell tehát tudnia, hogy ha anyaországi rendszerű Distolt ad a juhának, akkor az utasítás szerint négy darabot kell adnia, mert az állat egy darabtól meg nem gyógyul. Ha pedig az Erdélyben eddig is használt és a jövőben is használatban maradó Distol-Express-t ad, akkor egy tok is elégséges.

**Az orvosság rosszabb a bajnál,
ha a gazda néhány fillért sajnál.
Bajt hoz az utánzat
de gyógyulást a DISTOL.
Juhod, ha mételyes
azonnal DISTOLOZD
s ne várj, amíg pusztul!**

Patikában ezt kérjed:

f e k e t e s z i n ű

Distol-Express-t,

ezüst színű Distol felirással, amelyből egy juh gyógyításához egyetlen tok szükséges.

Szeckázni kell a kórét!

Az ideai nehéz gazdasági esztendő indokolttá teszi, hogy a kukorica-szárat helyesen előkészítve etessük fel az állatokkal. A szeckázott kórét jól emészthető és tápanyagai jobban kihasználódnak, mint a szeckázatlan kórét tápanyagai. A szeckázott kórét után nem marad annyi ízék, mintha szeckázatlanul etetjük.

Erdély gyümölcsstermelésének multjából.

Erdély gyümölcsstermelése a háborúelőtti időben bizonyos gyümölcs-nemekből igen fejlett volt. Darányi Ignác földművelésügyi minisztersége, Rudinai Molnár István gyümölcsészeti miniszteri biztos működése alatt számos nagy állami faiskolát és törzsgyümölcsöst állítottak üzembe, melyek között száz katasztrális holdnál nagyobb terjedelmű is van. Torda, Algyógy, Tyej, Nagyboeskö, Nagybanya, Szilágysomlyó, Bihardiószeg állami telepeiről évente többszáz ezer gyümölcsfaoltványt adtak ki, nagyrészt téli almából, amely telepítések egyöntetű tömegben termőre fordulva, jelentős mennyiségű nemes gyümölcsel látták el a távoli piacokat is.

Nagyenyeden a Fischer-magániskola az ország egyik nagy üzeme volt, mely szintén hozzájárult a gyümölcsösök gyarapításához.

Erdély kőfalma- és szilvatermése, egyes helyeken diótermése nagyon jelentős, mint például Nagybanyán.

Hogyan kezeljük az új borokat?

Az ideai új borok, mivel általában gyenge minőségűek, fokozott gondot igényelnek. A gyenge, könnyű borok felületén hamar megjelenik a borvirág, gyorsan elszaporodnak az ecetbaktériumok, könnyen keletkezhetik tejsav. A zajos erjedés befejezése után ne mulasszuk el tehát a hordókat lehető hamar színültig feltölteni. A hordókat a feltöltések alkalmával ne dugjuk be szorosán, nehogy az utóerjedés során képződő szénsav azokat szétvesse, vagy a dugót kilökve a bor egyrésze kifolyjon. Feltöltésre lehetőleg azonos fajtájú bort használjunk. Mivel a borok tulajdonságait barnatörésre hajlamosak, új bort darabban állni ne hagyjunk!

Ha megfelelő hordó híján a bor darabban maradna, akkor felette hetenkint kevés ként égessünk el. Az újbor erősebb kénezésétől azonban egyébként legjobb tartózkodni, mert a kénezéssel elpusztítjuk az almasavbontó baktériumokat is és megakadályozzuk a gyakran igen kívánatos -- természetes savcsökkenést.

A mesterséges savtalanításra ráérünk egy-két héttel az első fejtés előtt, amikor egyúttal a barnatörés elleni kellő kénezést is elvégezhetjük.

Földberek csökkentése elemi károk miatt.

Az idén nagyon sok gazdát sújtottak elemi károk. A kormány, felismerve a rendkívüli helyzetet, szükségnek tartotta, hogy termelési, társadalmi és pénzügyi szempontból a haszonberek fizetését szabályozza. A rendelet a hivatalos lap egyik számában jelent meg s csupán az 1939—40. gazdasági évre szól. A rendelet részletesen felsorolja azokat az eseteket, amikor haszonbérmeárlésnek van helye. Intézkedik a rendelet az iránt is, hogy addig, amíg a károsodás következtében a földadótörles mértéke nincs megállapítva, a bérfizetés hogyan történjék. A perek megindításának elkerülése céljából a rendelet előírja a kötelező békéltetést is. Végül a rendelet arról intézkedik, hogy a földbirtokpolitikai jogszabály alapján, továbbá a közalapítványok ingatlanain létesített kishaszonberek haszonbérének mérséklése tekintetében a felügyelet szerint illetékes miniszter állapítja meg a bérmeárlés terjedelmét.

Le kell fejteni a disznóbörök egy részét!

Közelebről rendelet jelenik meg, amely szerint kötelezővé teszik a disznóbörök egyharmad részének lefejlesztését. A vágóhidakon tehát a mérsárosok a levágott állatok egyharmadrészét meg kell nyuzzák. Ilyen módon az ország nagymennyiségű disznóbör készlethez fog jutni. Szakértők becslése szerint így egy év alatt huszmillió pengő értékű disznóbör fog rendelkezésre állni.

Magyarország rizsszükséglete.

Magyarország évi rizsszükséglete kétezeröt-záz vagonra rug. A belföldi termés alig tíz vagon. Így Magyarország nagyon sok rizset kell, hogy külföldről behozzon.

Nincs felesleges kukoricája az Egyesült Államoknak.

Az Északamerikai Egyesült Államokban a kukorica termése nagyon rosszul sikerült. Csak annyi kukorica termett, hogy éppen fedezze a belföldi szükségletet. Európa fogyasztói ezt annál is inkább meg fogják érezni, mert az európai mezőgazdasági államokban hasonlóan gyengén sikerült a buza termés.

Nem szabad üszőborjút vágni!

A földművelésügyi miniszter eltiltotta az üszőborjuvágást az egész Dunántulón, a visszatért Felvidéken és Kárpátalján. A tilalom az egy évesnél fiatalabb üszőborjukra vonatkozik. Ilyeneket az ország más részeire sem szabad áthajtani vágásra.

A só ingyenes szállítása.

A pénzügyminiszter legújabb rendelete szerint ezentul csak úgy szállíthat a vasut fuvardíjmentesen konyhasót és marhasót, ha a vevő legalább 150 mázsát rendel egyszerre. Eddig 100 mázsát is ingyen szállított a vasut.

Milyen volt a dunavölgyi államok termése.

A dunavölgyi államok buza-termése mindenütt nagyon rosszul sikerült. A legutóbbi magyar termésjelentés szerint az előző 23 millió mázsa buzával szemben csak 20.75 millió mázsa buza termés volt. Ugyancsak rossz a buza termés Jugoszláviában, ahol emberemlékezést óta nem volt olyan kicsi a termésátlag (holdanként 6.5 mázsa), mint most. A romániai buza termés oly rossz, hogy a nulláslist kilója 27.5 leire, (92 fillér) drágult meg, s a kormány 850 leiben, 28.5 pengőben maxímálta a buza árát.

Mulattató.

ERDÉLY KÖSZÖNTŐJE

Szent földedet köszöntöm, ősi Erdély,
Rád emelvén a könnyel telt kupát!
Erdőd, hegyed mind egy-egy drága szentély,
Folyód, fád, füved fényes, szent csudák!
Higgyek, ne higgyek fátyolos szememnek?
Szívem még most is dobol és riad...
Erdély! Anyám! Azt hittem, eltemetlek!
Öleld meg te is bujdosó fiad!

Erdély! Anyám! Bocsásd meg árvaságod!
Bocsásd meg nekem sok-sok könnyedet!
Húsz éve, — hidd el, — én is gyászban járok.
A napjaim mind vérező sebek!
De már nem fáznak. Elmult, mint az álom,
Mint lidércnyomás, a sok szörnyű nap...
Nincs boldogabb már, mint én, a világon!
Anyám! Öleld meg visszatért fiad!

Nem, nem, soha! Mi többé el nem válunk,
Egyek leszünk, mint voltunk egykoron!
Egy életünk lesz és egy a halálunk,
És poráiddal elvegyül porom!
Erre köszöntöm mostan, ősi Erdély,
A könnyel s vérrrel gyöngyöző kupát!
A poklok éje soha vissza nem tér...
Igaz se volt!... csak úgy álmodtuk át!

Agyagfalvi Hegyi István.

Haller Klára imája.

Volt Erdélyben, ott, ahol a bércek orna a fellegekkel esőkolózik, egy gyönyörűséges szép úriasszony. A szeme fekete volt, mint a bogár, a haja fényes, mint az olvasztott arany és puha, mint az árvalányhaj selymes bokrétája. De a lelke az még sokkal, de sokkal szebb és tündöklőbb volt mindazon bájagnál, melyekkel a Teremtő Klára asszonynak testét elhalmozta volt. Tiszta szűzies lélek volt az, aminőkben az ég angyalai gyönyörködnek, mikor őket az Isten trónja mellett állva, a földön látják és lépteiket figyelemmel kísérik.

És hogyan tudott szeretni! hogy tudott ragaszkodni ahhoz a férfiúhoz, akit az Isten is mintha csak egyenesen az ő számára teremtett volna: férjéhez. Valahányszor a daliás Haller gróf, családjának büszkesége, oda volt törököt verni, vagy a fejedelem udvarának fényét emelni: mindannyiszor Klára asszony volt az utolsó, aki belefáradt a patkók alól felverődő porból kitalálgatni férje alakját és viszont az első, aki meglátta hazatérő urának villogó sisakját. Szívének dobbanása megelőzte szemének fényét, lelkének sejtelve öntudatlanul elkísérte férjét és vele járt mindenfelé.

Sokáig semmi sem zavarta ezt a szép és nemes frigyét. De egyszerre a gonosz szellem, amely mindig

megirigyl a mások tiszta boldogságát, konkolyt hintett a házastársak közé. Haller gróf, aki addig boldog és megelégedett volt, hogyha csak Klára asszonynak közepében lehetett, kezdett elmaradozni-hazulról. Hogyha pedig hazavetődött, ingerült volt, szórakozott és rosszkedvű. Amit élményeiről elmondott, csupa vakmerő, nyaktörő, kockázatos kalandoknak volt láncolata. Bölényhajszu és sólyomvadászat, kockajáték és merész fogadások: ez volt, amit elbeszél. S amit el nem mondott, alighanem még ennél is rosszabb és veszedelmesebb volt.

Klára asszony félt attól, amit hallott és a szerető szív éles sejtelmével kitalálta mindazt, amit ura elhallgatott. Tudta ő azt, hogy az ember csak akkor játszik az életével, mikor igazában senkihez sem ragaszkodik. De ahelyett, hogy szólt és jajveszékelt volna, nehéz megpróbáltatásainak közepette az igazi útra lépett, melyen nincsen ballépés és nincsen megtántorodás: az Istenbe vetett reménység és buzgó ima útjára. Mikor férje otthon volt, derült és megelégedett arcot mutatott; ha elmaradt hazulról, elkezdte vagy folytatta a finom kézimunkát és ahány selymet vagy aranyszálát fűzött a mintába, annyi gondolata röppent a távollevő férje után és annyi imádság az égnek urához.

Egyszerre azonban Haller gróf az eddigieknél is sokkalta nagyobb és veszélyesebb harcú kalandba keveredett; nagy és hosszas háborúba ment, úgy hogy valószínűleg sejtetni sem lehetett, vajjon mikor fog visszatérni. Ő maga ugyan édeskeveset törődött a jövővel; könnyedén vállalkozott a nagy próbára és jó kedvvel indult útnak. Klára asszony most is jól tartotta magát. Sem vissza nem tartotta, sem szemrehányást nem tett neki, de mikor az utolsó kanyarodónál az utolsó kópjacsúcs is eltűnt szemei elől, két nagy könnyesepp hullott az ölébe. Azt is hamarosan letörölte, mintha csak ezt a gyöngöseséget is megszegezte volna.

Tettek multak az idők és úgy látszott, mintha minden éjszaka végtelen lenne. meg mintha a nap soha sem akarna immár leáldozni. Legalább a zsögödi várban úgy látszott ez (szinte elfelejtettem megmondani, hogy Klára asszony és férje ott laktak!).

Amde a vár asszonya mégsem veszítette el hősiességét. Mindössze annyit tett meg, hogy nap-nap mellett kiült arra a toronyra, mely az Oltra nézett és a legmagasabb volt az egész várban. A kelő hajnal már ott találta őt a tornyon csak akkor jött le az asszonyok házába, mikor az alkonyra hajló nap már a „Kis Vár-tető“ ormát is pirosra festette búcsúzó kedvében.

A gonosz szellem, kinek sikerült a vár urának lelkét családjától elidegeníteni, azután pedig őt magát a messzi távolba elcsalni, most már nagyobbra vállalkozott; Klára asszonyra vetette ki hálóját. Folyton körülötte volt, fülébe sugdosta, hogy férje elbujdosott, mert őt nem szereti; hogy sohasem fog többé visszajönni; hogy a messze távolban törökké lett, elhagyta hitét és most annyi felesége van, amennyi csak tetszik.

Lassankint látható alakot is öltött az ördög. Hol mint kérő jelentkezett; emlékeztette Klára asszonyt,

hogy férje immár évek óta odajár és bizonyára sohasem tér vissza. Hol felvette az „öreg asszony”-nak, Haller Klára egykori dajkájának képét, beszélt a szép, fiatal asszony lelkére, s magyarázta neki, hogy legokosabban teszi, ha férjhez megy, mert hiszen férjehagyott, árva asszony létére úgy sem lesz képes a szilaj várnéppel elbánni. De mindhiába mesterkedett a gonosz lélek, Haller Klárát a maga erős hitében sehogysen tudta megingatni. Legföljebb azt érte el inceselkedéseivel, hogy a vár asszonya ezentúl még sokkal buzgóbban imádkozott azért, hogy férje épen és egészséghen térjen vissza.

Akkor az ördög a várnépet lázította fel Klára asszony ellen, úgy, hogy egyszer csak megjelent a várnagy és kijelentette, hogyha ismét jön egy kérő, ahhoz el kell mennie, vagy pedig a várat másnak átadnia. Szeretik, tisztelik és becsülik Klára asszonyt, de némben uralmából azért még sem kérnek. Hiszen nem lesz ő az első, annál kevésbé az utolsó, aki újból férjhez megy, mivel hitestársa esztendőkönn által odajár és még csak haza sem üzen arról, hogy él-e, avagy meghalt.

Klára asszonynak nagyon fájt ez a beszéd, annál inkább fájt, mert aki mondta, a várnagy, sok jót élvezett tőle is, férjétől is. De látta, hogy a hűség és engelmesség kötelékei mindenfelé bomlanak, s érezte, hogy gyenge női kezével a maga elhagyatottságában meg nem fékezheti ezeket a marcona harcosokat. Gondolkodási időt kért tehát, és aztán kijelentette, hogy még elvár aratásig, s ha férje akkorára sem érkezik meg, vagy új férjet választ, vagy pedig apácázárdába vonul vissza.

A várnépnek nem egészen tetszett ez az ajánlat. Morogtak is maguk között, de az utolsó kívánságot még sem merték nyíltan megtagadni. S megkezdődött a nagy várakozás; kiki tolta a napokat, amaz időpont felé, amelytől az egyik fél remegett, a másik pedig új váruat és vele új életet, mozgalmat, vigalmat remélt.

S folytak a napok; hetekké, hónapokká kerekedve. A vetés kalászba szökkent, majd az érett kalászok is elkezdték fejüket lejjebb és lejjebb hajlítani. Haller Klára ijedten látta ezt: most már csak napok választották el az aratástól, amit maga tűzött volt ki határidőnek.

Ilyen kétes szomorúságban, szorongó szívvel ült egyszer a tornyon, melyről legtávolabbra tudott ellátni. Gondolatai az égen szálló felhőket követték, vágyai versenyt repültek a madarakkal, melyek az Olt fölött röpködtek és le-lecsaptak, hogy szárnyukkal a folyóban megfürödjenek. S amint így az egyik madárra figyelt, egyszerre a várhoz vezető úton nagy porfelhő tűnt föl, melyből kivált a lovascsapat, mely Zsögödvár felé közeledett. Dárdáik hegyén az esti nap sugara csillant meg, zászlóik selymét az alkonyi szellő suhogtatta, de azért Klára asszonynak mégis úgy látszott, mintha most de-

rült volna fel a hajnal hosszú, sötét, csillagtalan éjszaka után. Mintegy villámtól sújtva, egy percig mozdulatlanul állott helyén. Aztán lázasán kémlelte a lovascsapat között férjének alakját. Egyszerre megakadt a pillantása egy daliás, karcsú és mégis erőteljes, vállas alakon. Igen, igen! ő az; ezer és százezer közül is kiismerné, minden más embertől megtudná különböztetni!

Klára asszony maga sem tudta, hogyan és miképen, de egyszerre csak lenn volt a várkapunál és gyermekes örömeiben maga segített a dobogót leereszteni. Szíve oly hevesen dobogott, hogy alig hallotta a patkók zaját, amint mennydörgésszerű robajjal haladtak által a csapóhídon. Csak akkor eszmélt fel, midőn már férjének karjaiban pihent, aki hirtelen magához kapta a paripára és úgy vonult be Zsögöd várába, melyet az Istenen kívül egyesegyedül hitestársának hűsége tartott meg az ő számára.

A torony tetejéről pedig, ahonnan Klára asszony olyan hűséges kitartással leste volt az ő szerelmetes urát; ugyanakkor, mikor az egymást újra fellelt hitestársak először csókolták le egymás ajakáról a multak keserűségeit, egy karvaly szállt a levegőbe és rémes vijjogással tünt el, hogy soha többé vissza ne térjen. Az a karvaly a gonosz lélek volt, melyet Klára asszony imája űzött el Zsögöd várából.

Igen, a gonosz szellem ezentúl hontalanná lett az Olt völgyét őrző sziklafészekben. Haller gróf mint megváltozott ember tért vissza. Tenyerén hordozta feleségét, s amily nehezére esett régente, hogy egy napot otthonában töltsön, annyira nehezen vált meg jó angyaltól, amint feleségét nevezte. Mily jól esett a vár termében, a tűzhely előtt egy-egy medvebőrre heveredve elbeszélni hadi élményeit és cserében meghallgatni azokat a kemény próbákat, melyeket Klára asszony győzedelmesen megállott volt.

S a szeretettel, melyet a gróf szépséges hitestársa iránt érzett, visszaköltözött szívébe az Isten iránt való szeretet is. A házastársak e hálás szeretet jeléül a szomszéd Mindszenten Isten dicsőségére szép templomot emeltettek, mely századok viharjaitól megrongálva ma is fennáll, holott a zsögödi várnak már csak helyét ismerjük.

A szép Haller Klára csendesen porlad odalenn a sírban, de lelke áldólag örökdik Magyarországnak törhetetlen végvára, a tündérszép Erdély felett. Az Olt mentének pásztora pedig ma is mutatják odafenn a régi vártorony sziklatalajában az ördög lába nyomát, mely akkor támadt, amint haragjában nagyot toppantva, beismerte a tisztalelkű Klára asszony győzedelmét és saját vereségét. Így diadalmaskodott a poklokon egy nemes női lélek imája.

Latkóczy Mihály.

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság!

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni!

APRÓSÁGOK ADOMÁK

Az igazi értékmérő.

Azt szokták mondani, hogy a háborus idők nem kedveznek a tudományoknak és a művészeteknek. Ennek az ellenkezőjét bizonyítja Németország esete. Németország régi idő óta, mint a szellemi termékek jellegzetes hazája szerepel a köztudásban. A német könyvtermelés 1940 első felében nemcsak megmaradt fejlettségének háboru előtti fokán, hanem több tekintetben emelkedő irányzatot mutat. Néhány, a háborus idő rovására írható korlátozáson kívül, a műszaki, gazda ági tárgy irodalom terén a könyvtermelés hátrahagyottan emelkedik. A német könyvkeletje, kereskedői forgalma belföldön és külföldön változatlanul igen nagy és a háboru egyáltalában nem eredményezett visszaesést.

Hogyan keletkezik az ikergyümölcs?

Előfordul, hogy két gyümölcsnek a szoros érintkezése folytán ikergyümölcs keletkezik. Keletkezhetik azonban ikergyümölcs másképpen is. Az ilyen ikergyümölcsök fejlődésének alapja már a megtermékenyülés pillanatától ered. Közös magházuk van, a magvak azonban rendesen fejellenek szoktak lenni. Az ilyen ikergyümölcsöknek egyébként gyümölcs-termesztési szempontból nincs semmi jelentőségük.

Villamosság használata a főzésnél.

Nyugaton általánosan használják főzésre a villamosáramot. Ugy látjuk, hogy a villamosság minden téren hódít. A villamos főzőhely minden esetre sok előnyt nyújt. Sajnos azonban, nálunk a villamos áram csak nagyobb központokban áll rendelkezésre és a vidéken még arról sem lehet szó, hogy világitásra kapjunk áramot. Így sok idő fog még eltelni, amíg nálunk villamos főzőhelyeken fognak ételeket készíteni. A villamos főzőhely nem kormos. Így nem piszkítja és nem rontja a konyha levegőjét, ami előny az egészségre, nem piszkol, nem piszkítja be az eszközöket, az ételeket,

ŐSZINTE VALLOMÁS:

Nincs élvezetesebb egy SENATOR-ba sodort, vagy SENATOR CELOFILTER-be töltött cigarettánál!

A

Senator

gyártmányok
anyagban, minőségben utolérhetetlenek.

„Ár jelzi a minőségét”

SENATOR cigarettapapír 60 lappal	1 darab	16 fillér
SENATOR BLOK cigarettapapír mézgázolt (umirozott) széllel, egyenként levehető lappal	1 darab	16 fillér
SENATOR RAPID cigarettapapír, mézgázolt széllel, egyenként kihúzható lapokkal	1 darab	17 fillér
IANINA cigarettapapír 60 lappal	1 darab	13 fillér
SENATOR CELOFILTER hüvely, vatta-előtéttel, celluló e látvol füstszűrővel, ezüst színű dobozban	1 doboz	54 fillér
SENATOR CELOFILTER parafás szopókával	1 doboz	58 fillér
SENATOR EXTRA nikotin-fogóval, aranyszínű dobozban	1 doboz	48 fillér
IANIN füstszűrős hüvely	1 doboz	48 fillér

Csak ezeket kérje!

szóval, egészséges. A villamossággal való főzés legnagyobb előnye azonban abban áll, hogy a főzésnél éppen csak annyi hőt fejleszt, amennyire éppen még szükség van arra, hogy az ételek megfőjenek. Minden más-nemű főzőhely túl nagy hőt fejt ki. A villamos áramot szabályozhatjuk, hogy éppen csak annyi meleget termeljen, amennyire a főzéshez szükségünk van. Éppen ezért a villamos főzőhely éppen csak annyi meleget termel, amennyire feltétlenül szükségünk van. Hiszen minél magasabb hőfokot termel a főzőhely, ami a szénvel, fával vagy faszénvel való fűtésnél mindig bekövetkezik nagyobb zsir, vagy vaj olaj használatot jelent. Hiszen csak nagy zsir-mennyiségek hozzáadásával érjük el, hogy az ételek a túl nagy hőfok miatt oda ne égjenek, eltekintve attól, hogy a túl magas hőfoknál főtt ételek igen sokat veszítenek tápértékükből, mert a hő az ételek sok hasznos alkotórészt tönkretesz, összerombolja.

Takarmányt készítenek gyaluforgácsból.

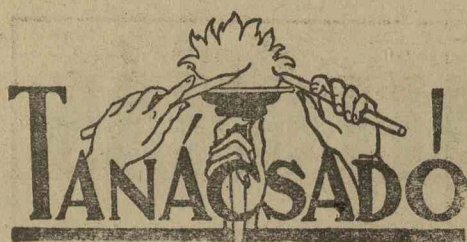
Norvégiában gyaluforgácsból takarmányt készítenek. A gyaluforgácsot nagy gőzkazánokban magas nyomás alatt főzik és vegyi anyagokkal kezelik. Az eljárást úgy akarják kidolgozni, hogy a kisgazdák otthon, maguk készíthessenek gyaluforgácsból s esetleg szalmából jóminőségű szénaértékkel bíró takarmányt.

Bizalmatlanság.

A képviselő kerületéből nagyobb küldöttséget vezet Budapestre. Reggel érkezik meg és amíg a képviselő a fogadás ügyét elrendezi, embereit az állatkertbe küldi, hogy tekinthessenek meg. Az atyafiak nagy érdeklődéssel nézik a sok állatot. Fejcsóválva haladnak el a sok furcsaságot mutató ketrecek előtt. Amikor a különös alakú zsiráfhoz érkeznek, az egyik felkiált:

— Ez már nem lehet állat!

A felkiáltás elárulta, hogy az atyafi sokat csalódhatott képviselőjében.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 70 fillért (orvosi tanácsokért 1 pengőt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a pénz is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

B. I. A ribizskét és az egrest lehetőleg ősszel kell ültetni. Ezek ugyanis tavasszal nagyon korán hajtanak és így tavaszi ültetés esetén fejlődésükben zavar keletkezik. Ha azonban az említett bokrokat ősszel ülteti el azok még az őszi folyamán begyökeresednek annyira, hogy tavasszal erőteljesen hajtanak. Ez az oka annak, hogy a tavasszal ültetett ribizli és egres első évben nagyon rosszul fejlődik.

L. K. Erdélyi viszonyok között ne is gondoljon arra, hogy rizstermeléssel foglalkozzék. Nálunk a rizs termelése nem sikerülne. A Hortobágyon végzett rizstermelési kísérletek nagyon biztatóak, úgy, hogy azokat már rendszeres rizstermelésnek lehet minősíteni. Idén a hortobágyi rizsföldeken katasztrális holdanként 18–20 mázsa rizs termett. A terméseredményt általában gyengének tartják. Hangsúlyozzuk, hogy Erdélyben nem lehet rizstermeléssel foglalkozni.

A. L. Pontosan nem lehet megállapítani, hogy honnan származik a rádió történetét. Általában azt tartják, hogy az 1906. esztendő jelenti a rádió fejlődésében azt az állomást, amikor ugynevezett robbanó szikrák segítségével drótnélküli leadásokat közvetítettek, egyelőre jelek alakjában. 1909-ben indult el aztán a rádió mai fejlődésének útjára.

Tanítók és tanárok figyelmébe!

Megérkeztek az iskolai tankönyvek, utasítások és rendtartások.

I. Elemi iskolák részére:

Gondnoksági utasítás az állami népiskolák számára, kötve	—	1.40	Pengő
Az iskoláztatási köteletség teljesítésének biztosításáról szóló 1921. XXX. t. c. végrehajtási rendelete, kötve	—	2.40	„
Iskolaszéki utasítás a községi népiskolák számára, kötve	—	1.40	„
Utasítás a körzeti iskolafelügyelők és a Kir. Tanfelügyelői hivatalok iskolalátogató tagjai részére, kötve	—	0.70	„
Tanterv és utasítások a népiskola I—VI. o. számára	—	2.30	„
Tanterv és utasítások a népiskola VII—VIII. o. számára	—	0.40	„
Tanterv a kisebbségi népiskolák számára	—	0.80	„
Tanterv és utasítások az általános továbbképző népiskola számára	—	0.80	„

II. Középiszkolák részére:

Tanterv a gimnázium és leánygimnázium számára, kötve	—	1.50	Pengő
Utasítások a gimnáziumi és leánygimnáziumi tantervhez, 2 kötet	—	5.50	„
Rendtartás a gimnázium és leánygimnázium számára, kötve	—	1.50	„
Általános utasítások a gimnázium és leánygimnázium számára	—	1.80	„
Tanításterv a kereskedelmi középiskola és a kereskedelmi leányközépiskola számára, kötve	—	3.—	„
Rendtartás a kereskedelmi középiskola és a kereskedelmi leányközépiskola számára, kötve	—	2.—	„
Tanításterv és rendtartás a háztartási, gazdasági szaktanfolyam és az egyéves háztartási, gazdasági továbbképző tanfolyam számára	—	1.—	„
A középiskolákról szóló 1934. XI. T. c. végrehajtási utasítása	—	0.60	„
Utasítás a közoktatásügyi igazgatásról szóló 1935. VI. T. c. végrehajtására	—	0.80	„
Rendtartás a polgári iskola számára	—	1.50	„
Tanterv és utasítás a polgári fiúiskolák számára	—	6.—	„
A gimnáziumok (leánygimnáziumok) igazgatására vonatkozó legfontosabb érvényben levő rendeletek. Szerkesztette: Dr. Jám-bor György, kötve	—	5.—	„
Polgári leányiskolai tanítás terve és a reá vonatkozó utasítások	—	6.50	„
A női kereskedelmi szaktanfolyamok szervezete és tanításterve	—	1.60	„

A rendeléseket az összeg előzetesbe küld se esetén portómentesen, különben utánvétellel szállítja a

„Minerva” Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. Kolozsvár, Brassai-utca 5. sz.

M. S. Egy mázsa héjas dióból 40–50 kiló dióbelet lehet nyerni. Ez a szám természetesen függ attól is, hogy milyen minőségű volt a termés? Ha gyenge minőségű volt, egy mázsából legfeljebb 25–30 kiló dióbelet remélhet. A dióból egyébként rendkívül értékes tápanyag. Egy kiló dióbélben csaknem egy félkiló hasznos táplálék található.

Z. A. Az őszibarackfát, ha elvényt, ugyanugy fiatalítják, mint a más gyümöleszfákat. Tehát az elágazás felett való visszavágással szokták új fiatal hajtások képzésére serkenteni. Ezt a műveletet azonban szeptember elején kell elvégezni, hogy a nagyobb fagyok beálltaig a fa a sebzést kiheverje. Most már nem ajánljuk az ifjítás elvégzését, mivel beköszöntött a hideg időjárás. Hagyja tehát ezt a munkát jövő esztendőre.

E héten kezdődik a Délibáb nagy színházi pályázata. Késszép és könyvdíjak. Nagy képes riport Karády Katalinról és még számtalan érdekes színházi cikk, kuliszamögötti pletyka, riport tarkítja a *Délibáb* színházi hetilap legújabb számát. A *Délibáb* egy száma csak 14 fillér.

Tűzvarázs. Eddig azt hittük, hogy csak a mesében lehetséges meztelen lábbal az izzó parázson táncolni. Bulgáriából érkezett a hír nemrég, hogy egy kis faluban, Panicsarevóban, egy rajongó szekta hívei még ma is tűzpróbákat tartanak. A nesztinarik, a különös szekta hívei meztelán táncolnak az izzó parázson, de a tüzes parázs a legkisebb nyomot sem hagy a meztelen talpakon. A középkori tűzpróbákra és a fakirok mutatványaira emlékeztető rejtélyes tűztáncról közöl rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket *Tolnai Világlapja* legújabb száma. Ára csak 20 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

K. F. Bikfalva. M. J. Érselénd. A. P-né Zabola. B. M. Magyardécsé. B. A. Magyarkakucs. S. I. Örvénd.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Közöljük olvasóinkkal, hogy megbizottaink kimentek vidékre, hogy a hátrálékosoktól a díjat felvegyék. A megbizottak a következő területeket látogatják meg. **Török István** Kolozs és Szolnokdéboka megyét, **Tóth Imre** Bihar megyét, **Vinczeffy Sándor** Udvarhely megyének székykereszturi járását, míg **Kovács Endre** Szilágy megyében levő előfizetőinket keresi fel. Felkérjük a hátrálékosokat, hogy tartozásaikat megbizottainknak fizessék ki annal is inkább, mert az év vége felé közeledünk és minden künnlövésünkre szükségünk van. Azért közöljük előre, hogy egy megbizottunk mely vidéket keresi fel, hogy a hátrálékosoknak alkalmuk legyen a pénzt összegyűjteni. Ugyisint azok, akik felszólítást kaptak és nem esnek be a felsorolt megyékbe, szíveskedjenek hátrálékaikat postátalványon beküldeni.

Ismételten felhívjuk azon előfizetőink figyelmét, akik régi lakhelyükről elköltöztek, hogy ne csak az új címüket közöljék velünk, hanem azt is, hogy megelőzőleg hol laktak. Ugyancsak kérjük az utcanévek magyar nevét is közölni, valamint ha a postahivatal megváltozott ezt is tudomásunkra hozni.

Méhészek figyelmébe! Méhész előfizetőink kérésére közöljük, hogy a Méhész Egyesület címe: Kolozsvár, Majális utca 16. szám.

Sz. Gy. Sátoraljaihely. Köszönjük kedves levelét. Nagy gyönyörűséggel olvastuk gondolatait. Máskor is keressen fel soraival.

K. J. Feketelak. Köszönjük a beküldött verseket. Tévesen és helytelenül gondolkoznak azok, akik elítélik amitt, hogy a román államtól, mint rokant nyugdíjat élvezett. Remeljük, hogy csak felelőtlen emberek eresztek ezt Ünnel.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: D. J. Felsőbánya 6, S. Zs. Érábrány 4 (rendben 1940. okt. 15-ig), F. Ené-Sepsiszentgyörgy 5, P. L. Érkává 5, B. L. Etéd 3, L. K. Szárhegy 7,21, K. L. Pelbárthida 6, W. J. Szatmárnémeti 6 (r. 1940. dec. 31-ig), K. F. Bikfalva 6, M. M. Kálmánd 5,20, B. R. Arpástó 6,66, R. J. Kálmánd 6 Pengő.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó 12 fillér, vastagabb betűvel 24 fillér. A legkisebb hirdetés ára 1 pengő. Állástkeresők részére 20 szóig 1 pengő 20 fillér. Előfizetőknek minden szó 10 fillér, vastagabb betűvel 20 fillér. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyisint az érdeklődésekre is csak ugy adunk választ, ha a válasz levelet mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

200 kgr. vajat veszek hetenként, jóminőségűt. Arajánlatot „200 kg. vaj” jelígre a kiadóba kérek.

„Méhészeknek” ingyen küldjük az időszaki méhészeti kérdéseket tárgyaló könyvet, ha a községükben lakó méhészek címeit velünk közlik. „MEH”, Budapest, Arany János-u. 1.

Házvezetőnőnek menne feltétlen megbízható, munkaszerető középkorú jobb nő, kimondottan idősebb házaspárhoz, vagy idősebb urhoz. Cím a kiadóban.

Milyen körülmények kedveznek a tyúktenyésztésnek?

A tyúktenyésztés a tyúkfélék természetes életmódjának megfelelő körülmények között folytatható a legsikeresebben. A célnak legjobban megfelel a szelektől védett fekvésű, enyhe éghajlatú, ritkán fásított, tömött gypszyonyeggel benőtt, vizet könnyen át nem eresztő talajjal bíró terület. A vizet erősen fogó, kötött, sáros agyagtalajok és vizenyős területek tyúktenyésztés céljára alkalmatlanok. Jövedelmező a tyúktenyésztés különösen akkor lesz, ha a tyúk az enyhe évszak alatt fenntartó takarmányszükségletét egészen vagy részben megtalálja. Télire a baromfi részére olcsó, világos, meleg, tágas, jól szellőztethető istállóról és szakszerű takarmányozásáról gondoskodjunk, hogy termelőképességét kifejthesse. Azonban a kedvező tartási viszonyokat is csak egészséges, szakszerűen tenyésztett baromfiakkal lehet kihasználni, ez tehát egyik fontos feladata a sikeres tenyésztésnek.

Légypiszok eltávolítása sárga és vörösrézről.

Dörzsöljük be az elpiszkolt részt olajjal, hagyjuk pár pillanatig rajta s dörzsöljük puha ronggyal, míg a réz tiszta és fényes nem lesz. Szükség esetén megismételjük az eljárást.

Nagyon könnyen eltávolíthatjuk a légypiszkot, ha nyersen reszelt krumplit teszünk rá, néhány percig rajta hagyjuk, azután, ha megszáradt, puha ronggyal vagy kefével ledörzsöljük.

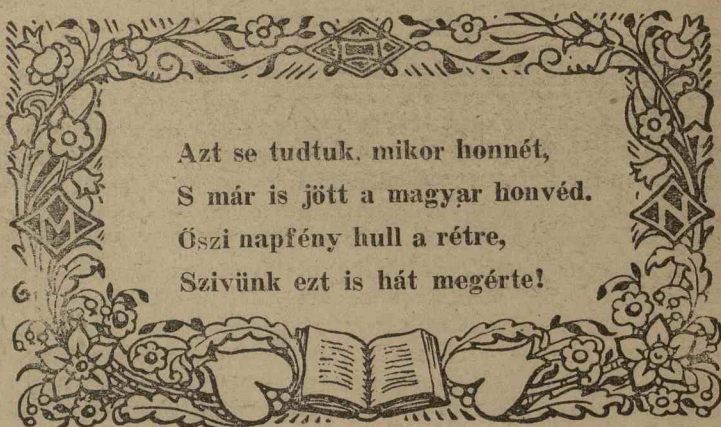
A baromfiak lábmeszesége.

Gyakran látunk a baromfiudvarokon megvastagodott lábú állatokat, melyek lábühések. Főleg az őszi nagytakarítás előtt szabadítsuk meg állatainkat ettől a kellemetlen fertőzéstől.

Szapannal vízzel áztassuk meg és dörzsöljük le az állatok lábairól ezt a piszkosfehér váladékot, majd kenjük be az állatok lábát bármilyen zsiradékkal, esetleg kocsikenőccsel.

Jóminőségű padlófényesítő.

Öt sulyrész karnauba-viaszt, 2 sulyrész cerezint és 25 sulyrész parafint éppen, hogy megolvasztunk, a lángot eloltjuk és óvatosan belekeverünk 110 sulyrész terpentint. Ez a fényesítő fehér. Ha sárgát akarunk, zsirban oldható festékekkel festjük meg. Igen kellemes illatúvá tehetjük a fényesítőt, ha fenti mennyiséghez 35 gr. méhviasz illatot keverünk, közvetlenül a kiöntés előtt. Legyünk óvatosak, mert az anyagok tűzveszélyesek.

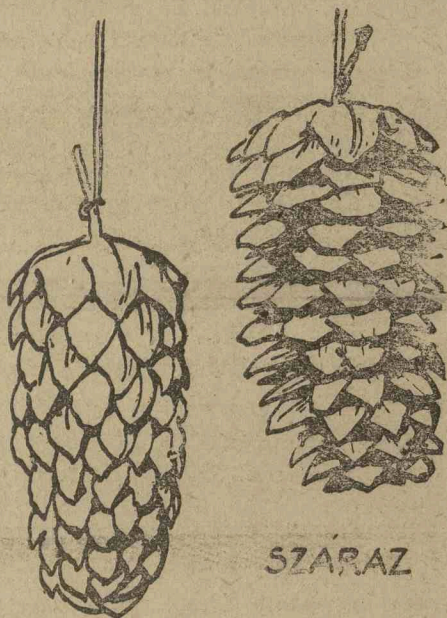

Azt se tudtuk, mikor honnét,
S már is jött a magyar honvéd.
Őszi napfény hull a rétre,
Szívünk ezt is hát megérte!

Dr. BALOGH ERNŐ urnak
tanár
KOLozsvár
Erzsébet ut. 6

A fenyőtoboz, mint nedvességmérő.

A szoba és istálló levegőjének nedvességtartalmát nagyon jól meg lehet állapítani felfüggesztett fenyőtoboz segítségével. Nedves helyen a fenyőtoboz pikkelyei összehúzódnak, száraz helyen pedig kinyílnak.

NEDVES

SZÁRAZ

Ilyen módon a leg-egyszerűbben és legolcsóbban oldhatjuk meg a levegő nedvesség tartalmának mérését.

A rózsabogyó értékes orvosság!

A rózsabogyó igen egészséges és értékes vadontermő gyümölcs. Ne hiányozzék egyetlen háziasszony kamrájából sem! Rengeteg ásványi sót, főképpen kálit, ezenkívül még sok vasat, magnéziumot, kén- és foszfort tartalmaz. Gazdag gyümölcscukorban, növényi savakban, továbbá kocsónyás, nyálkás anyagokban, vitaminokban és egy illatos anyagban, az úgynevezett vanilinben (a vanília fűszer hatóanyaga). Vizelethajtó, vesekőoldó hatását régóta ismerik. Vesekőnél, hólyagbajoknál a bogyónak porrázúzott magját ajánlják: naponként három grammot egy kanál vízben vagy egy kanál savanykás borban bevenni. Sokan a rózsabogyó porrázúzott magját vagy forrázatát hólyag- és

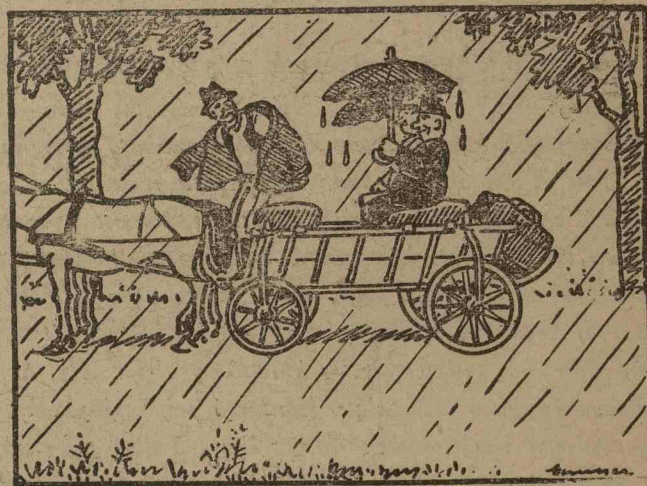
vesekőbántalmaknál, vízkőnél ajánlják. A mag forrázata sok mézzel vagy cukorral fogyasztva, nyálkaanyag tartalmánál fogva hatásos szer a köhögés ellen. A rózsabogyó husa citromlével keverve a lázas betegeknek üdítő itala. Csersavtartalma miatt az iznek összehúzó hatása van, ezért hasmenésnél is sikerrel használják.

A rózsabogyó fogyasztására és feldolgozására csak akkor lesz alkalmassá, ha dér érte. Ekkor a kemény, izetlen gyümölcs puhává és édeskés ízűvé válik.

Süteményekbe, kenyérre kenve fogyasztják vagy bor hozzáadásával finom mártást készítenek belőle.

Nyers porrázúzott magjának a forrázata nemcsak gyógyszer, hanem igen zamatos, vaníliaillatú ital is, amellyel nyugodtan helyettesíthetjük a rendes teát. A rózsatea hat személyre a következőképpen készül: 25 gramm nyers, porrázúzott rózsabogyó magra egy negyed liter vizet öntünk és gyenge tűznél háromnegyed—egy óráig főzzük. Leszűrjük és izlés szerint cukorral vagy mézzel ízesítjük.

Utazás közben.

Megered az eső s a kocsi utasai feltartják esőernyőiket. A fuvaros is fölszedi ülepetje alól új kabátját s felölti.
Utas: Megveri az eső az új kabátot bácsikám!
Fuvaros: Má' biza maradt vóna otthon.